

Atelier Théâtral des Institutions Européennes

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Ο μπαμπάς ο πόλεμος

του Ιάκωβου Καμπανέλλη

30, 31 Ιανουαρίου και 1 Φεβρουαρίου 1998

Les Tréteaux de Bruxelles

rue de Laeken 159, 1000 Bruxelles

Δυο λόγια για το έργο

Το έργο του Καμπανέλλη "Ο μπαμπάς ο πόλεμος" μας απασχόλησε για πρώτη φορά το 1991, όταν βρισκόταν σε εξέλιξη ο πόλεμος στο Ιράκ. Το διαβάσαμε, γοητευτήκαμε και αποφασίσαμε να το ανεβάσουμε ενθουσιασμένοι από την ιδέα μιας αντιπολεμικής κωμωδίας την ώρα που ο παραλογισμός του πολέμου περνούσε στα συρόνια μας μέσα από το φακό της τηλεόρασης. Δυστυχώς, η προσπάθεια δεν ολοκληρώθηκε γιατί η σχετικά ολιγάριθμη ομάδα μας δεν μπορούσε να καλύψει τις ανάγκες του πολυπρόσωπου έργου. Παρότι στη θέση του ανεβάσαμε άλλο εξαιρετικό έργο του Καμπανέλλη "Τα τέσσερα πόδια του τριπεξιού", "Ο μπαμπάς ο πόλεμος" ερχόταν συχνά στο νου μας, με την ίδια τουλάχιστον ανησυχία των πολέμων στο μικρό μας πλανήτη - Γιουγκοσλαβία, Τσετσενία, Αίθνας, Ρουάντα. Η ανάγκη και η επικαιρότητα ενός αντιπολεμικού έργου υπήρχε πάντα και τονιζόταν ακόμη παραπάνω από το φόβο "θερμών επεισοδίων", όπως καθιερώθηκε στη σύγχρονη ορολογία για το Αιγαίο. Έτσι λοιπόν κατά τη διάρκεια της επίτονης και πολύπλοκης διαδικασίας επιλογής έργου από την ομάδα μας, "Ο μπαμπάς ο πόλεμος" ξανάφανε στην επιφάνεια απόλυτα φυσιολογικά. Το ξαναδιαβάσαμε, ξαναγοητευθήκαμε και, αφού ματρηθήκαμε πιο προσεκτικά, αποφασίσαμε να δοκιμάσουμε τις δυνάμεις μας.

Άσχετα με το πώς θα βγει στη σκηνή η προσπάθειά μας και πώς θα εκτιμηθεί από τους θεατές μας, όσοι συμμετέχουμε γνωρίσαμε μια αξέχαστη εμπειρία. Μέσα από το "οιστρηλατημένο σατιρικό διάλογο", όπως τον έχει χαρακτηρίσει η θεατρική κριτική, του Καμπανέλλη νιώσαμε την ουσία της αντιπολεμικής σάτιρας, τη ματαιότητα της βίας και της στρατοκρατίας, την ομορφιά που κρύβει ένα ηλιοφαισάλεμο αλλά και την ευωδία που σκορπίζουν οι τριανταφυλλίες. Γελάσαμε με τις φοβίες και τις παραξενιές του Δημήτρη, στα χέρια του οποίου κρέμονταν τόσες ανθρώπινες ζωές Ροδίων και Μακεδόνων που ήρθαν αντιμέτωποι έτσι χωρίς λόγο και

δεν μπορέσαμε να αποφύγουμε παραλληλισμούς με ηγέτες που σημάδεψαν και σημαδεύουν ίσως ακόμη την εποχή μας. Διασκεδάσαμε με την αφέλεια των Ροδίων να νομίζουν ότι αρκούν δηλώσεις ουδετερότητας και αφοσίωσης στα ... τοιμηστικά επαγγέλματα για να αποτρέψουν παράλογους πολέμους και καταστροφές. Προβληματιστήκαμε από το ότι ο πόλεμος, η δύναμη, η εξουσία μπορούν να μετατρέψουν τους ανθρώπους σε υποστηρικτές καταστάσεων εναντίον των οποίων έχουν παλαιότερα πολεμήσει και φανταστήκαμε τους εαυτούς μας στη μεταλλαγή του χαρακτήρα του φιλόξενου από απλού καλού και αγαθού ξενοδόχου σε καταπιεστή και δύναστη.

Διασκεδάει σίγουρα, η κωμωδία "Ο μπαμπάς ο πόλεμος" του Καμπανέλλη, διασκεδάει αλλά παράλληλα διδάσκει. Κι όπως κάθε θεατρικό έργο διδάσκει μέσα από τον λόγο, την κίνηση, την εικόνα ακόμη και την σιωπή. Ελπίζουμε ότι όλα τα καλά στοιχεία διασκεδαστικά και διδακτικά θα βγουν μέσα από την προσπάθεια μας στο σανίδι του "Les Tréteaux de Bruxelles" και ότι αυτή θα σας αφήσει μια ευχάριστη θεατρική ανάμνηση.

Η ομάδα

**Λυο λόγια από τον συγγραφέα με την ευκαιρία της πρώτης
παράστασης του έργου από το Θέατρο Τέχνης το
Δεκέμβριο 1980**

Η κωμωδία “Ο μπαμπάς ο πόλεμος” είναι από τα πρώτα μου έργα αλλά και το τελευταίο. Το πρωτόγραφα στα 1951-52, τον ίδιο καιρό που έγραφα σε πρώτη μορφή και το “Οδυσσέα γύρισε σπίτι” που κι εκείνο ανέβηκε από το Θέατρο Τέχνης στα 1966-67.

Ο λόγος που άργησε τόσα χρόνια να παιχτεί είναι ο ίδιος που έκανε και τον “Οδυσσέα” να παρουσιαστεί με τόση καθυστέρηση. Τον πικύτο καιρό, δηλαδή μέσα στη δεκαετία του πενήντα, τα δύο αυτά έργα ενώ άρεσαν σ’όσους ανθρώπους του θεάτρου τα διάβασαν, ταυτόχρονα τα βρήκανε “κάπως παράδοξα σαν θέατρο και κάπως τολμηρά σαν στόχο”. Ίσως επειδή τότε για εδώ ήταν ακόμα εποχή ρεαλιστικού θεάτρου, στο οποίο βλέποντας πως δεν είχα άλλη λύση, στράφηκα κι εγώ. Είχαν όμως αυτά τα έργα κι άλλες αδυναμίες. Ήταν και πολυπρόσωπα και δεν είχαν και ρόλους για πρωταγωνιστές και πρωταγωνίστριες που να εγγυώνται μια επιτυχία. Αλλά και το Εθνικό Θέατρο που τα είχα τότε υποβάλει τα έκρινε ακατάλληλα, παρά τη θετική εισήγηση που είχε κάμει ο αξέχαστος Άγγελος Τερζάκης.

Τα εμπόδια αυτά όμως βγήκαν σε καλό γιατί μου δίνανε την ευκαιρία να τα ξαναδουλέψω. Φαίνεται πως με το πέραςμα του καιρού είχε και κάτι αλλάξει γενικά, στα θεατρικά μας πράγματα κι έτσι όταν πρωτοπαρουσιάστηκε το “Οδυσσέα γύρισε σπίτι” ακόμα κι εκείνοι που πριν είχαν επιφυλάξεις για το έργο μιλούσαν τελικά με ενθουσιασμό. “Ο μπαμπάς ο πόλεμος” είναι από τα ερεθίσματα που ανανεωνόταν ξανά και ξανά όλα αυτά τα χρόνια. Γι’αυτό, ενώ άλλα από τα παλιά έργα μου τα εγκατέλειψα, αυτό δεν το άφησα ποτέ. Ή πιο σωστά, όχι εγώ, αυτό δεν με άφησε να το αφήσω.

Το ξαναδούλεψα στα 1960 κι όταν ο Κουν στα χρόνια της δικτατορίας μου ζήτησε να το ανεβάσει, τί έσχατη πλάνη, το επεξεργάστηκα άλλη μια φορά, εμπνευσμένος και από τις εμπειρίες που είχαμε από τους συνταγματάρχες. Άρχισαν οι δοκιμές, αλλά, όπως ήταν φυσικό, η λογοκρισία το απαγόρευσε με δικαιολογητικά αντάξια της ηλιθιότητας του καθεστώτος. Πέρα το Θέατρο Τέχνης προγραμμάτισε το έργο για την περίοδο 1979-1980. Ξανάβαλα κάτω το κείμενο και ξανάρχισα τη δουλειά.

Κάθε φορά που διόρθωνα το παλιό κείμενο, ο λόγος δεν ήταν να βγάλω προηγούμενα λάθη. Αλλά, κι αυτή ήταν η αιτία που με πολύ κέφι το ξανάπιανα, γιατί με τα συμβαίνοντα στο μεταξί στον κόσμο, νέα στοιχεία έρχονταν να διευκρινίσουν και να πλουτίσουν τους χαρακτήρες και το μύθο του έργου.

Το ερέθισμα που κατέληξε στην κωμωδία “Ο μπαμπάς ο πόλεμος”, ακατάλληλο από πρώτη άποψη για κωμωδία, το έδωσε η ψυχροπολεμική ένταση που ακολούθησε τις μεγάλες προσδοκίες. Η ελπίδα πως ο πόλεμος που λίγα χρόνια πριν είχε τελειώσει ήταν ο τελευταίος πόλεμος έμοιαζε με παιδαριώδη αφέλεια. Η κατάσταση ήταν τότε θολή κι απειλητική. Οι σύμμαχοι σαν να είχαν μολυνθεί απ’το κακό που πολέμησαν και γίνηκαν και νικητές και διάδοχοί του.

Η σκέψη να κάμω θέατρο αυτό το ερέθισμα ήρθε τυχαία, όταν διαβάζοντας Παπαρρηγόπουλο διασκέδασα με την πολιορκία στη Ρόδο από το Δημήτριο τον Πολιορκητή (έτος 305 π.Χ.). Φυσικά, διασκέδασα με όσα η παλιά αυτή ιστορία μ’έκανε να φαντάζομαι. Έτσι μου δόθηκε ο μύθος και οι θεατρικοί χαρακτήρες για ένα έργο που βέβαια θα μιλούσε για τωρινά ήθη και πάθη.

Μ’αυτό το πνεύμα ετοιμάστηκε η παράσταση από το Γιώργο Λαζάνη κι’ευχαριστώ τον ίδιο και όλους τους συνεργάτες του που, πραγματικά, δούλεψαν σκληρά γιατί η κωμωδία είναι δύσκολο θέατρο.

Ι.Καμπανέλλης

Ιάκωβου Καμπανέλλη Ο μπαμπάς ο πόλεμος

Σκηνοθεσία: Τάσος Νυχάς

Σκηνικά: Κική Πίττα

Μουσική: Τάκης Μέντης

Ρόδιοι

Φρίξος:	Γιώργος Αλεξάκης
Φιλόξενος:	Τάκης Δασκαλέρος
Μέντης:	Βασίλης Μαθιουδάκης
Πάμφιλος:	Απόστολος Ιωακειμίδης
Βουτία:	Σάσα Δεληκάρη
Δημάδης:	Γιώργος Ανδρονίδης
Χάρης ο Αίνδιος:	Αντρέας Παπαγιαννάκης
Ουρανία:	Μαριάννα Γιαννίκου
Αγνωστος:	Φραγκίσκος Νικολιάν
Σερβιτόροι	Στέφανος Γκόγκος Νίκος Νυχάς

Παραθεριστές στη Ρόδο

Τερέντιος Πίκουλος	Γιώργος Καράμπαμπας
Κορνηλία	Μαριέττα Κασιμάτη
Ποππαία	Χρυσάνθη Κασιμάτη
Τουρίστες	Μαρία Πατακιά Αντρέας Στεμπίλης

Μακεδόνες

Καλλικράτης	Ηλίας Σωτήρχος
Πυθίας:	Τάσος Νυχάς
Ευελπίδης:	Βαγγέλης Διβάρης
Λάμια	Ράνια Σαραφίδου
Δημήτριος	Γιώργος Στρογγύλης
Νεοκλής	Μπάμπης Τσέτης
Χιλίαρχος	Διογένης Σακελλαρίου
Στρατιώτες	Μανώλης Νυχάς Ιάσων Σακελλαρίου

Κοστούμια:

COSTHEA

Τεχνική επίβλεψη:

Manu Maffei

Τεχνικός ήχου:

Γιώργος Σταματάκης

Κατασκευή σκηνοκώ:

Tierry Dupont

Αφίσα:

Θόδωρος Κασάπης

Φωτογραφίες:

Νίκος Παπαδόμητριον

Το έργο αποτελείται από δύο μέρη. Μετά το πρώτο μέρος γίνεται διάλειμμα 10 λεπτών.

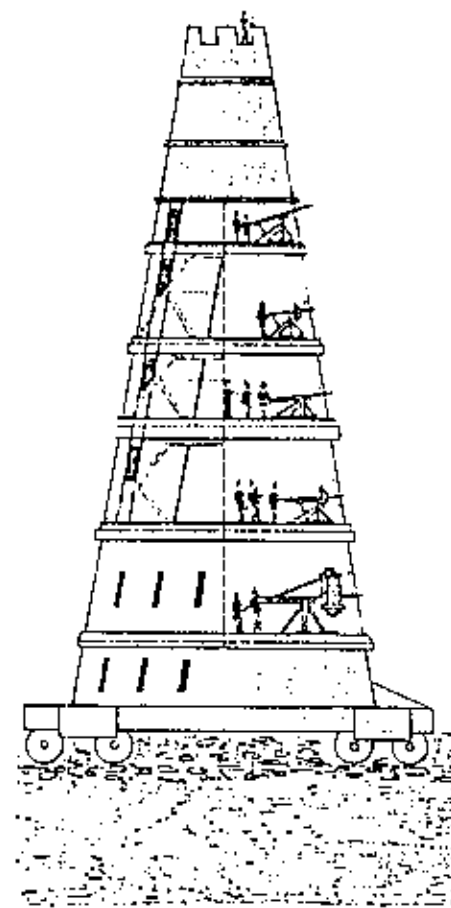
Η μεγάλη ακμή (και η μεγάλη πολιορκία της Ρόδου)

Στα χρόνια μετά τον Αλέξανδρο, η πανίσχυρη Ρόδος γίνεται το μήλο της έριδος μεταξύ των Διαδόχων. Αυτή όμως υπερασπίζεται με προσοχή την πολύτιμη και κερδοφόρο ανεξαρτησία της.

Έτσι, όταν το 305-304 π.Χ. ο τρομερός Δημήτριος ο Πολιορκητής, γιος του φοβερού Αντίγονου του Μονόφθαλμου, ζητά τη βοήθεια των Ροδίων για να πολεμήσει κατά του Πτολεμαίου της Αιγύπτου, εισπράττει την άρνησή τους. Πολιορκεί, λοιπόν, τη Ρόδο με 400 πλοία, 40.000 υπείς, πλήθος πεζικού και πρωτόγνωρες πολιορκητικές μηχανές, για ένα χρόνο. Χωρίς αποτέλεσμα. Όταν μάλιστα ο Δημήτριος αποσύρθηκε, οι Ροδίτες πούλησαν τις θηριώδεις πολιορκητικές μηχανές του και με το αστρονομικό ποσό των 300 ταλάντων που εισέπραξαν, ανέθεσαν στον γλύπτη Χάρη τον Αίνδιο να κατασκευάσει ένα κολοσσιαίο χάλκινο άγαλμα του θεού Ήλιου (304 π.Χ.) τον περίφημο Κολοσσό της Ρόδου.

Η Ρόδος βγαίνει δοξασμένη από αυτόν τον πόλεμο και, μαζί με τα γύρω νησιά, γνωρίζει μεγάλη ακμή που κρατάει τρεις ολόκληρους αιώνες. Η ροδιακή παρουσία είναι εμφανής σ'όλον τον αρχαίο κόσμο. Δημιουργούνται ισχυρές Τράπεζες και οργανώνεται τέλεια η ναυτική οικονομία, τόσο που ο Ροδιακός Ναυτικός Κώδικας γίνεται αποδεκτός και υιοθετείται από όλα τα αρχαία κράτη, τους Ρωμαίους στη συνέχεια και τους Βυζαντινούς.

Πηγή: Μικρή Ιστορία της Λαοκρανίας (έκδοση της Βουλής των Ελλήνων για τα 50 χρόνια από την ενσωμάτωση της Λαοκρανίας στην Ελλάδα 1947-1997)

Η Ελέπολη. Τεράστιος πύργος που κατασκεύασε για τον Δημήτριο ο αρχιτέκτονας Επίμαχος. Επενδυμένη με σίδηρο, η Ελέπολη εκκινείτο προς το αντίπαλο τείχος και ταυτόχρονα εκσφενδόνιζε βλήματα από τους καταπέλτες που διέθετε στους 5 από τους 9 ορόφους της.

Atelier Théâtral des Institutions Européennes
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Το 1984, Έλληνες υπάλληλοι των κοινοτικών οργάνων ίδρυσαν μια θεατρική ομάδα όχι μόνο από αγάπη για το θέατρο αλλά και από ανάγκη για μια αμειώτερη κοινωνική σχέση απαραίτητη στις συνθήκες ζωής των Βρυξελλών τα πρώτα χρόνια μετά την ένταξη. Το 1985, η ομάδα εντάχθηκε στο Atelier Théâtral des Institutions Européennes, όπου και ανήκει μέχρι σήμερα.

Αν και αποτελείται κυρίως από Έλληνες υπαλλήλους των κοινοτικών οργάνων, η ομάδα είναι ανοιχτή σε οποιονδήποτε ενδιαφέρεται για το θέατρο. Άλλωστε δεν έχει καταστατικό, δεν έχει εκλεγμένα ούτε διορισμένα όργανα δεν έχει οικονομική, πολιτική ή άλλη εξάρτηση. Ένας πυρήνας από το 1984 με πολλή προσωπική δουλειά και χωρίς καμιά εξωτερική ενίσχυση οικονομικής ή άλλης μορφής, με τη βοήθεια μόνον όσων συμμετέχουν κάθε φορά ενεργά καταφέρνει να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μιας κατ'εξοχήν ερασιτεχνικής ομάδας που είναι αναγκασμένη να λειτουργεί με αρκετούς περιορισμούς. Μεταξύ αυτών έλλειψη χρόνου, έλλειψη μέσων, έλλειψη εγκαταστάσεων. Όμως, η ομάδα συνεχίζει γιατί το θέατρο είναι μια ιδιόμορφη καλλιτεχνική έκφραση με ξεχωριστή γοητεία που δεν διαρκεί μόνο όσο είναι ζωντανή η παράσταση, αλλά και πολύ αργότερα με τις αναμνήσεις που μας μεταφέρουν σε άλλες εποχές σε άλλα πρόσωπα σε άλλες καταστάσεις - κάποτε σ'εμάς τους ίδιους.

Η ομάδα

Προηγούμενες παραστάσεις της ομάδας μας

1. Η δίκη του Ορφέα και της Ευρυδίκης, του Γ. Σκοίτη, σε σκηνοθεσία Ειρήνης Χαλικιά, Ιούνιος 85, Βρυξέλλες
2. Εσωτερικές Ειρήσεις, του Μάριου Ποντίκα, σε σκηνοθεσία Γιάννη Γαβρά, Απρίλιος 86, Βρυξέλλες και Ιούνιος 86 Λουξεμβούργο
3. Εκκλησιάζουσες, του Αριστοφάνη, σε σκηνοθεσία Γιάννη Γαβρά, Ιανουάριος 87, Βρυξέλλες
4. Νταλικά, της Κωστούλας Μητροπούλου, σε σκηνοθεσία Γιάννη Γαβρά, Οκτώβριος 87, Βρυξέλλες
5. Φαύστα, του Μποστ, σε σκηνοθεσία Θόδωρου Αρβανίτη και Αντώνη Δαγκλίδη, Δεκέμβριος 89, Βρυξέλλες
6. Τα τσασεμ πόδια του τραπιζιού, του Ιάκ.Καμπανέλλη, σε σκηνοθεσία Γιάννη Οικονομίδη, Νοέμβριος 91, Βρυξέλλες
7. Τα μονόπρακτα: Ο θάνατος του Περικλή, του Δ.Κορομηλά και Αίτηση σε γάμο, του Άντον Τσέχωφ, σε σκηνοθεσία Τάσου Νυχά, Ιούνιος 92, Βρυξέλλες
8. Θεσμοφοριάζουσες, του Αριστοφάνη, σε σκηνοθεσία Τάσου Νυχά, Μάρτιος 93, Βρυξέλλες
9. Αντι Γεια, του Θανάση Παπαγεωργίου, σε σκηνοθεσία Γιάννη Γαβρά, Απρίλιος 94, Βρυξέλλες
10. Ο τοπικός παμάρων, του Παναγιώτη Καριά, σε σκηνοθεσία Τάσου Νυχά, Δεκέμβριος 94, Βρυξέλλες
11. Μάνα, μητέρα, μαμά, του Γιώργου Διαλεγμένου, σε σκηνοθεσία Γιάννη Γαβρά, Ιούνιος 95, Βρυξέλλες
12. Ματίας ο Πρώτος, της Άλκης Ζέη, σε σκηνοθεσία Τάσου Νυχά, Νοέμβριος 95, Βρυξέλλες
13. Το Ενωμένο, του Κώστα Μουραελά, σε σκηνοθεσία Γιάννη Γαβρά, Ιούνιος 96, Βρυξέλλες
14. Ο κήπος με τα χελιδόνια, του Μπάμπη Γκικληρόπουλου, σε σκηνοθεσία Γιάννη Γαβρά, Ιανουάριος 97, Βρυξέλλες - Φεβρουάριος 97 Λουξεμβούργο.
15. Ο Σιμιγδαλένιος, του Αλέξανδρου Αδαμόπουλου, σε σκηνοθεσία Τάσου Νυχά, Ιούνιος 97, Βρυξέλλες.

Η ομάδα μας συμμετείχε με το έργο "Νταλικά" στο θεατρικό Διαγωνισμό του Δήμου Ιθάκης, το Σεπτέμβριο του 1987 και διακρίθηκε με το βραβείο της "καλύτερης παράστασης πρωτόπαιχτου έργου" (δεύτερο από πλευράς σπουδαιότητας) και το βραβείο δεύτερου γυναικείου ρόλου.

ΕΦΗΜΕΡΗ, ΕΣΤΩ

Τι μένει από μια παράσταση;

Φωτογραφίες. Κριτικές. Ρεπορτάζ. Βιντεοσκόπηση, Internet πληροφορίες. Ίσως. Εμπειρίες των θεατών, εμπειρίες των συντελεστών...

Μνήμες.

Η ζωγραφική, η γλυπτική, η φωτογραφία, η λογοτεχνία, η μουσική, το σινεμά, καλά, κακά, φτιάχνονται με υλικά που αντέχουν στο χρόνο.

Η παράσταση σαν μια ανάσα χάνεται. Καμία τέχνη, τόσο εφήμερη, τόσο κοντά στη ζωή και στο θάνατο. Ο συνθέτης, ο συγγραφέας, ο ζωγράφος. Μοναχικά επαγγέλματα -κατ'εξοχήν- έχουν για πάντα παρέα τα έργα τους.. Εάν θέλουν.

Οι άνθρωποι που φτιάχνουν παραστάσεις. Συλλογικό επάγγελμα - κατ'εξοχή- με το τέλος των παραστάσεων τι μπορούν να έχουν;

Ένα ... φρουπ, κι εξαφανίζονται τα πάντα. Μαγικά. Ό,τι κρατήσει η μνήμη και το κύτταρο, σαν εμπειρία. Μήπως, εκτός των άλλων, η δημιουργία μιας παράστασης -εφήμερης, έστω- είναι αντίσταση στη μοναξιά; Τη δικιά μας μοναξιά, των ανθρώπων που είναι στη σκηνή που είναι στην πλατεία...

Μήπως εμείς οι άνθρωποι του θεάτρου παλεύουμε για μια παράσταση - εμπειρία ζωής - εφήμερη έστω;

ΡΑΪΑ ΜΟΥΖΕΝΙΔΟΥ

(Από το περιοδικό "Η λέξη"- Τεύχος 136 - Νοέμβρης/Δεκέμβρης '96)

Η ομάδα μας καλεί όσους ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στις δραστηριότητές της να επικοινωνήσουν με οποιονδήποτε από τους συντελεστές της σημερινής παράστασης